

NIEUWSBRIEF
FILOSOFEN-
FONTEIN
MEI 2019

Beste vrienden van Filosofenfontein,

Een week geleden nog gingen we onder een weldoend lentezonnetje nietsvermoedend naar het stembokje. Enkele uren later begon het te duizelen bij het zien van donkerbruine blokjes... Op naar 2024 zou ik zeggen.

Deze nieuwsbrief wil graven in de historische archieven van Filosofenfontein: we krijgen een brokje geschiedenis met een opdracht eraan vastgekoppeld. Er is een boeiend interview met de kapel. Jawel. Ook de stem van onze bakstenen mag gehoord worden.

Diverse patroonheiligen doen de revue - bekende en minder bekende - om te waken over onze weldoeners. Zoals daar zijn onze dragers en wachters die veel harten onder riemen steken.

Zij slaan als het ware een brug naar onze mensen die even afwezig blijven. Die van Lier moeten niet peinzen dat zij alleen een brug hebben!

Maar laat nu eerst de orgelklanken weerklinken!

Wist u overigens dat onze Anne-Lieze er telkens voor zorgt dat deze boekjes geprint raken?

uw redacteur, Geert Moons

Musica capitur omne quod vivit, si naturam sequitur

Muziek maakt zich meester van al wat leeft, als het de weg van de natuur volgt. Het orgel is wellicht het grootste meubel in de kapel maar niet het belangrijkste. Het dient in de eerste plaats om de samenzang te ondersteunen. We hebben het geluk om twee barok geïnspireerde orgels in onze kapel te hebben. Het kleine orgel wordt voornamelijk gebruikt voor iets introvertere muziek. Het grote orgel gebruiken we voor de liederen die steviger worden ondersteund.

Er is een tweede manuaal in aanbouw omdat het voor de liturgie een grotere meerwaarde heeft. Je kan dan immers een onderscheid maken tussen koor en volk; een onderscheid dat we bijna in elk lied maken. Voor de organisten is het haast onmogelijk om van registers te veranderen in de te kleine adempauze die er soms is bij de overgang van koor naar volk en omgekeerd.

Elk lied heeft twee componenten. Enerzijds is er de tekst. Die is uiteraard van belang en komt zelfs op de eerste plaats. Zeker bij de keuze van de liederen. Ten tweede is er de muzikale structuur. Daar staat menig voorganger minder bij stil. Het gaat dan niet zozeer over de rationele (inhoudelijke) benadering van een lied via de tekst, maar meer over de melodische opbouw die extravert of introvert kan zijn. Korallen zijn van nature eerder extravert. De introverte liederen zijn dus in de minderheid.

Een introvert lied begeleid je uiteraard zeer zacht. Soms gaat de organist daarvoor naar het kleine orgel. Maar een extravert lied heeft meer baat bij een meer extravertere begeleiding. Vandaar dat er soms op het einde van een lied niet meer vierstemmig maar éénstemmig wordt gezongen door het koor zodat de organist exuberant kan begeleiden.

Het is natuurlijk niet de bedoeling om het volk te overtroeven met 'lawaai'. Het is eerder een aanmoediging om mee op te gaan in de klank en een lied als het ware met 'luidere stemme' te declameren. In heel wat Nederlandse en Duitse gemeenschappen zingt het volk uit volle borst mee. Zij hebben dan ook historisch gezien een veel sterkere 'reformatorische' geschiedenis waar het orgel na de kansel het belangrijkste meubelstuk van een kerk was. Vandaar trouwens dat er in deze twee landen een hele grote orgelcultuur bestaat. In Vlaanderen echter hebben we niet zo'n grote orgelbouw traditie. En als die er al is, wordt ze eerder door Franse invloeden gekenmerkt. De Franse liturgie is totaal anders van aard dan de Nederlandstalige.

Foto: Geert

Aangezien we inhoudelijk dus veel meer aansluiten bij de Nederlandse en Duitse traditie lag het voor de hand om ook een instrument te gebruiken dat past bij onze liturgievorm.

Als het orgel zacht speelt is dat dus om meer tot introvertie te komen. Wanneer het echter luid speelt is dit slechts als aanmoediging om ook mee op te gaan in de feestvreugde die een lied kan uitstralen. Gaat het tenslotte niet om een 'Blijde boodschap'?

Arnout

twee

Aanstelling van de patroonheiligen voor onze vrijwilligers op zondag 10 maart

1. De groep die door hard werken zijn hemel wil verdienen. Daartoe behoren de stoelenzetster, de bloemenzetster en de kuisploeg.

Voor de stoelenzetster kozen we de H. **Emma van Gurk**. Zij wordt afgebeeld met een kerk in de armen. De kerk (kapel) waarin Imelda haar 1ste wijding kreeg draagt zij ook op handen. De bloemenzetster **Mieke** krijgt als patrones de H. **Dorothea van Caesarea**. Ze voorspelde dat ze na haar marteldood rozen en appels zou plukken in de tuin van de Heer én het gebeurde. Feestdag 6 februari. Voor de 1 mei-kuisploeg kiezen we de heilige van de dag en dat is H. **Evermarus**. Misschien kan **Marcel** ter ere van deze heilige de kuisploeg eens goed trakteren.

2. De groep van denkers en zij die denken dat zij denken. Dat zijn de kerngroep, het mysterie van financiën, en dinsdagavondmensen.

Na grondig denken vonden de we de H. **Eutropius** de gepaste heilige. Hij is patroonheilige van mensen met een mentale beperking. Hij kreeg met een bijl een klap op zijn kop en werd zo een groot martelaar. Hij wordt vereerd omdat hij de kunst beheerste de boodschap te verkondigen, zo dat die begrijpbaar was voor zijn toehoorders. Feestdag 30 april. Druk vereerde heilige in onze kapel.

3. Als groep van de geloofsverdiepers en verkondigers zien we de begeleiders van meditatie, leerhuis en liturgie.

Voor deze groepen zien we H. **Vincentius Ferrerius**, geboren rond 1350 in Valencia. Hij joeg iedereen schrik aan met zijn donderpreken over de psalmen, de handelingen en de apocalyps. Hij wordt afgebeeld met een bazuin om zijn vurigheid en hij draagt de zwart-witte dominicanenkleding. De begeleiders van de geloofsgroepen kunnen tot hem bidden voor inzicht in hun taak. Deze heilige is tenslotte van de familie.

Ook het koor schrijven we een belangrijke rol van geloofsverdieping toe. Voor het koor met zijn dirigenten, organisten, tekstschrijfster en componist, en voor de liedbundel-makers, kiezen we voor **Hildegard van Bingen**. Zij was dichteres, componiste, theologe, zienster en zij zong meerstemmig. Zij verenigde al deze talenten in zich en hield zich, in een patriarchale maatschappij, meer dan staande. Dit is een waardige patrones.

4. Zij die het leven opvrolijken en of de gemeenschap versterken zijn het feest-comité, de receptieploeg, de koffieleuten.

Voor zij die het leven opvrolijken kozen we de H. **Agatha** als patrones. Ze wordt afgebeeld met haar borsten op een dienblad, dat is wel het toppunt van gastvrijheid. Zij wordt gevierd op 5 februari. Voor hen die de gemeenschap verbinden noemen we de virtuele postbode: voor hem kozen we de H. **Noach** die zijn correspondentie kreeg via een duif en die dan het heuglijke nieuws doorseinde naar al de arkbewoners. Voor het schrijven van de nieuwsbrief kiezen we de H. **Eckhart**. Zoals deze H. Eckhart houdt **Geert** ons via krant en preken warm voor de dominicaanse spiritualiteit.

5. De wereldverbeteraars: de wereldgroep, Amnesty, Okanwerkers, wachters en dragers, groendienst.

Voor de dragers en de wachters kiezen we de vier heilige dragers die de lamme door het dak voor Jezus' voeten legden.

De groendienst brengt ons bij **Zacheüs**. Hij hield een zitstaking in een boom voor het behoud van het groen en voor moeder aarde, en Jezus riep hem om zijn beurs met belastinggeld boven te halen en te investeren in niet-fossiele brandstof.

De rest van de wereldverbeteraars hebben als patroon de zwarte van de H. Driekoningen, de H. **Gaspard** in hoogsteigen persoon. Over hem zegt wiki: 'Hij vertegenwoordigt heel de mensheid en daarmee is alles gezegd'.

6. Hij die het spel bijeen houdt.

De heilige **Teheta van Wimborne**, geboren rond 710, werd verlost uit het vagevuur. Ze wordt voorgesteld met een hond die een sleutelbos in de mond heeft. De sleutelbos werd op haar voorspraak door de hond teruggevonden. Aan deze heilige vertrouwen we **Marcel** toe. Ook hij heeft een hond en hij houdt de sleutelbos in handen.

7. Voor alle aanwezigen die elke zondag vrijwillig naar FF komen kiezen wij Jezus zelf die zegt: "Kom allen tot mij die belast en beladen zijn, Ik zal u verkwikken."

Dus, bedankt om te komen!

Annette en Anne-Lieze

Foto's: Geert

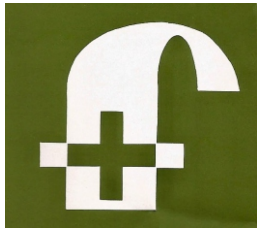
Enkele flarden geschiedenis...

Filosofenfontein zoals het nu is, is gebouwd in 1960. Voordien stond er een neogotisch gebouw. Pater Marcel Braekers werd er in 1976 tot priester gewijd en is in Filosofen-fontein blijven wonen. In het begin waren er vier Dominicanen. De kapel-gangers konden toen nog kiezen tussen drie vieringen in het weekend.

We vonden een viering terug van 10 juni 2007 waarin Marcel enige toelichting geeft over de stijl waarin de kapel is gebouwd. We leren eruit dat een bouwstijl mee bepalend kan

vier

zijn voor de grondinspiratie van gelovig zijn en voor de manier van samenkomen op Zondag: „... dit gebouw is het resultaat van een stroming in de architectuur bekend als 'de Moderne Beweging' waarbij licht, lucht en ruimte belangrijk zijn. Als reactie tegen een vroegere stijl met veel ornamenten koos men nu voor soberheid, functionaliteit, eerlijke materialen, enz. Deze ruimte werd opgevat naar het model van de oude basilica die anders is dan bv. de romaanse of barokke bouwstijl. Die leggen het accent op de hoogte, het transcendente en nodigen uit om naar het koor te gaan en omhoog te kijken. In een basilica ligt het centrum in het midden, in de mens zelf die er zit of knielt.“

oorspronkelijk logo
van Filosofenfontein

Oproep aan de kapelgasten!

In de volgende nieuwsbrieven willen we graag flarden uit het verleden van Filosofenfontein tot leven brengen. Wij willen daarom graag verhalen over vroeger verzamelen voor de volgende nieuwsbrieven. Dat kunnen anekdotes zijn, ervaringen, foto's, dingen die zijn bijgebleven.... Geef een seintje en de vliegende reporter komt naar u toe!

Mail of bel naar Anne-Lieze. Telefoon: 016.490314 Mail: a.albregts@telenet.be

Diaconie: Onderlinge dienstbaarheid

In ons vorig nummer werd gemeld dat we vanuit de kapelgemeenschap leden die om een of andere reden, korter of langer afwezig zijn, wat systematischer willen opvolgen.

Wanneer 'afwezig' het wenselijk zullen we hen bezoeken en indien nodig (en mogelijk) bijspringen. We noemen deze helpers "dragers".

Op zondag 24 maart kwamen een aantal dragers bijeen om het initiatief te verduidelijken en vooral om op het spoor te komen van 'afwezig'. Uit het gesprek bleek verder dat er nogal wat 'ongeziene' en 'ongeweten' dragers zijn in de gemeenschap. Deze werden door de 'wachters' (Anne-Lieze en Griet) nu in kaart gebracht, zodat zij in het oog kunnen houden dat niemand vergeten wordt, zoals het wachters betaamt.

Er werden een aantal voorstellen verwoord om ruchtbaarheid te geven aan het initiatief. De werkgroep liturgie heeft het voorstel besproken en benadrukt dat er discreet moet worden omgegaan met de namen en verdere informatie over zowel de mensen die 'uitvallen' als over hen die ze bijstaan.

De werkgroep stemde in met het idee om, zoals we met kerstmis doen, ook een kaartje te sturen naar ex- kappelleden ter gelegenheid van hun verjaardag. Tijdens de zondagsviering kan dit worden gemeld door de voorganger. Wie wenst kan die verjaardagskaart(en) ondertekenen bij de koffie.

Het belangrijkste is uiteraard dat alle leden van de gemeenschap elkaar nabij blijven ook met hen die (tijdelijk) uitvallen.

Jacques

Als muren kunnen horen en vensters kunnen zien

In alle vorige interviews van onze nieuwsbrief was er steeds een gesprek met een of meerdere van onze kapelgasten. Maar nu willen wij de rollen eens omdraaien om een gesprek te hebben met... de kapel. Het is mijn geliefde dichteres **Wisława Szymborska** die mij op dit spoor heeft gezet. Gesprek met een steen:

“Ik klop op de deur van een steen.

'Ik ben het, doe open.

Ik wil bij jou naar binnen gaan,

overal bij je rondkijken, met jou mijn longen vullen...”

Reporter (R): Het is de eerste keer voor mij dat ik een ruimte, een kapel, ga interviewen. Kan je mij helpen en mij vertellen hoe ik jou mag aanspreken?

Kapel (K): Bedankt dat je ook eens aan mij denkt. De muren zitten vol met verhalen. Het hele domein waarop ik sta is eigendom van de Dominicanen. Enige eerbiedwaardigheid is hier dus wel gepast, dacht ik zo.

R: Natuurlijk, natuurlijk. “U” als aanspreekvorm lijkt me hier wel gepast. U werd gebouwd in 1960 onder leiding van Pater Hoste? U staat hier wel mooi midden de natuur met prachtige bomen, een vijver en verschillende verstopte fonteinen. Voelt U zich hier goed?

K: Ja, ik ben hier tevreden. Dominicus ten spijt, want hij wou eigenlijk niet dat er kerken werden gebouwd. Zijn volgelingen waren steeds onderweg om te prediken. Ach, de tijden zijn veranderd. Zo indrukwekkend, als gebouw, ben ik nu ook weer niet. Als er hier een brand zou uitbreken zal België niet op zijn kop staan en hier komt geen Louis Vuitton met zijn miljoenen om te sponsoren hé? Maar ik klaag niet. Ik kreeg al een nieuw dak en ben dus best tevreden.

R: Heel veel volk is hier al gepasseerd en vele zijn gebleven. Wat vindt U hiervan? En is er veel veranderd in de loop der jaren bij de gelovigen?

K: Ja, mensen zijn zoekend en willen ook graag vernieuwing. Ze voelen zich betrokken. Pater Marcel, de enige Dominicaan die hier nog woont en mijn bestaan deelt, laat dit ook gebeuren. Het aantal werkgroepen swingt hier de pan uit! **R:** U hoort en ziet alles tijdens de vieringen?

K: Natuurlijk en dat ontroert mij ook. Hier heerst een sfeer waar ruimte is om vreugde, verdriet, angst en twijfels toe te laten. Het is ook een warme gemeenschap. Verder ken ik hier zowat alle gewoonten van het huis: de vroege vogels voor de viering en de (te) late, hoeveel kapelgasten in het mandje leggen, wie een kussentje “steelt” van een (buur-)stoel...

R: Wat zou U anders willen?

K: Soms gaan mijn muren daveren en dan denk ik; jongens, mag het wat stiller met al dat gebabbel? Mijn grondvesten zijn ook niet meer zo stevig... ik word oud, zoals jullie!

Maar verder mag er vooral veel onveranderd blijven. Zo ben ik heel blij dat elke overleden kapelgast hier permanent aanwezig is als een “poppetje” tegen mijn muur. Ik lijk een harde maar ik koester hen. Mag ik ook een tip geven? Maak eens wat reclame. Er zijn teveel lege stoelen naar mijn goesting.

R: Het was mij een eer om met U op wonderbaarlijke wijze in gesprek te gaan. **Anne-Lieze**

zes

Op ‚familiebezoek‘ in De Brug in Lier

“De Brug” in Lier is de populaire naam voor het project “Leerhuis en liturgie Lier”. Deze liturgische gemeente is een begrip in de kleine wereld van geloofsgemeenschappen in de kerk in Vlaanderen die een eigen pad uittekenen. Hun fameuze lieddagen kenden we al en dat er nog meer verwantschap is met Filosofenfontein, is evident. Hoog tijd dus om eens op “familiebezoek” te gaan....

Annette, Ria, Anne-Lieze, Katlijn en Jef sloten op zondagmorgen 5 mei aan bij de viering en werden daarna hartelijk onthaald door de kerngroep van de gemeenschap. Ze luisterden, “snuffelden”, voegden zich in in de biddende gemeenschap, keken toe, zongen en vierden mee, droegen bij in het mandje, dronken koffie, stelden “moeilijke” vragen tijdens het middagmaal met heerlijke pistolets en daarna nog lekkere taart en ... zagen dat het goed was.

Wat vonden wij dan zo goed? Een beperkte greep uit de trommel (met enig nageroffel...). De aanwezigen zitten in de kapel face à face rond de tafel. Dat schept een intense betrokkenheid op elkaar: je zingt naar elkaar toe, je spreekt en bidt naar elkaar, je kijkt elkaar in de ogen. Het “sàmen” wint erdoor aan kracht en wordt zo het centrum van het gebeuren. Maar, tiens, hoor je in een kerkruimte dan niet allemaal richting koor te kijken, richting “Allerhoogste”?... Vòòr en na de viering, in je werk, door de week,... heb je kansen genoeg om je vrijuit met de ander verbinding zoeken.

Of vraagt de tafel(dienst) net dat oogcontact?...

Foto's: Jef

Naast de vijf voorgangers (m/v) is er elke week iemand die instaat voor de schriftuitleg (de preek, zeg maar). Deze laatste is vaak een “gastspreeker” van buitenaf. De uitsplitsing van die twee rollen brengt mee dat de voorgangers niet snel “opgebrand” zijn en zorgt tegelijk voor meerstemmigheid aan invalshoeken bij de verkondiging.

Geef mij echter toch maar het model waar alles in éénzelfde hand zit. De praktijk waar je als voorganger alles verbindt: van inleiding tot slot, van preek tot gebed, van liedkeuze tot verbindende woorden en zegen. En dat alles in de hoop dat daardoor een viering nog meer “viering” wordt...

Een sterk koor met dito begeleiding oŰ orgel en piano zong (ook moeilijke) liederen op krachtige teksten van Huub Oosterhuis. Het hoeft niet te verbazen dat via deze liederen de ondertoon (en ook de “boventoon”) van de vieringen het Bijbels geloofsverhaal en de joods-christelijke traditie is.

Een klein duiveltje – nauwelijks hoorbaar – fluisterde mij in het oor: “Wat zou het prachtige paaslied van Kris en Arnout “Als een levende gaat hij u voor...” hier heerlijk klinken.” Maar ik duwde hem weg met “... vergeef het hen, want ze weten niet wat ze missen...”

Het gesprek bij het middagmaal leerde ons iets meer over de totale context van De Brug. Twee aparte vzw's schuilen onder hetzelfde dak: de liturgische gemeente en de woongemeenschap De Brug. Deze laatste bestaat uit enkele Gasthuiszusters naast leken, gehuwden en ongehuwden, die vanuit stevige christelijke pijlers samen-leven. Hun woonvorm vormt de moderne voortzetting van het gedachtegoed én van de praktijk van de gasthuisspiritualiteit: er is letterlijk woonruimte voor mensen die een tijdlang – om welke reden dan ook – dakloos zijn.

We maakten in de viering mee hoe “het gehoorde woord” en “het gevierde woord” in elkaar overlopen, elkaar oproepen en versterken. In het gesprek nadien kregen we te horen hoe “het geleefde woord” geen dode letter blijft. Je voelt het wel: een warm en vruchtbaar bezoek! Een familielid om contact mee te houden...

Wil je meer weten?

Surf naar

www.leerhuisenliturgie.be

www.debruglier.be

Jef

Lezersbrieven zijn steeds welkom op:

geertmoons@skynet.be

Dag Geert,

Mooie nieuwsbrief!!

In naam van de 'namastheeërs', bedankt voor de leuke tekening en voor de mooie lay-out van de tekst van Patte bij het 'Ritmeren' - stukje.

'k Heb er plezier aan beleefd,

Liefs, Ria

AANKONDIGINGEN

Zaterdag **14 september** vieren wij ons jaarlijks... **Fonteinfeest!**

Het felgesmaakte **„Avondprogramma”** van Filosofenfontein kan u vinden op de website: www.filosofenfontein.be